

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่หล่อหลอมเด็กไทยในเชิงการกำหนดคุณค่าการเป็นผู้สืบทอดทางศาสนา วัฒนธรรม จารีตประเพณี การเติบโตใหญ่ขึ้นเพื่อการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ เด็กเป็นเสมือนดวงตาดวงใจของพ่อแม่ เป็นสมาชิกในชุมชนคุณครูหรือญาติผู้ใหญ่ที่คอยช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ปกป้องคุ้มครองกันอย่างเต็มที่ องค์กรปกครองและสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นได้หล่อเลี้ยงเด็กไทยในอดีตให้เป็นลักษณะประชาสังคม (Civic Society) มีกระบวนการทางสังคมประภคิต (Socialization) ที่งดงาม เกิดคุณค่า สร้างคุณภาพ คุณลักษณะของเด็กไทยจนมีเอกลักษณ์ประจำชาติหลายประการไม่ว่าจะเป็นคนดีที่มีจิตใจอ่อนโยน ยิ้มง่าย เป็นมิตรมีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักสามัคยารวะ วางตนให้เหมาะสม รู้จักประมาณตน ดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย เคารพตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

ความงดงามและคุณค่าของสังคมไทยและตัวเด็กไทยจำนวนมากเริ่มผุกร่อน หดความหมาย และกำลังถูกสังคมแบบใหม่ (Post-Modernization) และยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมและจิตวิญญาณใหม่กับเด็กไทยมายาวนานไม่น้อยกว่า 20 ปีที่ผ่านมา และยิ่งรุนแรงหนักขึ้นในระยะหลังจากที่ประเทศไทยเผชิญปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจนับแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นมา เช่น ปัญหายาเสพติด เพศเสรี วัตถุนิยม ความรุนแรงในพฤติกรรมและอารมณ์ ฯลฯ เป็นเรื่องที่ต้องร่วมกันแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชน จำเป็นต้องสร้างพลังชุมชนให้กลับมาเข้มแข็ง มีศักยภาพ เพื่อดูแลปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากปัญหาดังกล่าว รวมทั้งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีสุขภาพกายและจิตดี มีสติปัญญาเข้มแข็ง และเติบโตเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

มาตรา 50 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น”

มาตรา 53 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุในมาตรา 50”

มาตรา 54 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา”

มาตรา 56 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 และมาตรา 54”

- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

มาตรา 67 “ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น”

● พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 “ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (14) การส่งเสริมกีฬา

ฯลฯ ”

มาตรา 17 “ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (6) การจัดการศึกษา
- (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- (27) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

ฯลฯ ”

1.2 ขอบเขตของมาตรฐาน

มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชนฉบับนี้ กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการสาธารณะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) บนพื้นฐานของความถูกต้องเหมาะสมทางวิชาการ โดยคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริบทความพร้อมด้านทรัพยากรท้องถิ่นชุมชนที่มีอยู่

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
เต็มตามศักยภาพและเหมาะสมตามวัย

1.3.2 เพื่อปรับวิธีการจัดบริการจากสาขาการพัฒนาเป็นการจัดบริการตามพัฒนาการ
ของแต่ละวัยให้เป็นมาตรฐานสากล

1.3.3 เพื่อปรับบทบาทการบริหารของหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้
ครอบครัวและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1.3.4 ใช้เป็นแนวทางในการทำยุทธศาสตร์ โครงการ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กและ
เยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ มีความถูกต้องเหมาะสมทางวิชาการและ
สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชน

1.3.5 เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

1.4 คำนิยาม

“เด็กและเยาวชน” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี

ในการวางแผนหรือการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กและเยาวชน ควรจะแบ่งเด็กและเยาวชน
ออกเป็น 3 กลุ่มอายุ และกลุ่มเด็กพิเศษ คือ

1.4.1 เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี

1.4.2 เด็กอายุ 6-14 ปี

1.4.3 เยาวชนอายุ 15-25 ปี

1.4.4 กลุ่มเด็กพิเศษ

ทั้งนี้เพราะปัญหาและความต้องการ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในแต่ละกลุ่มอายุไม่เหมือนกัน

1.5 มาตรฐานอ้างอิงและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กับหลักประกันสิทธิและคุ้มครองเด็ก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ให้ความสำคัญแก่เด็กโดยได้ให้หลักประกันสิทธิเด็กไว้ ดังนี้

มาตรา 30 กล่าวถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมของบุคคล และห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างเรื่องอายุ ซึ่งหมายความว่า เด็กๆ จะมีฐานะเสมือนคนอื่นในสังคม มีสิทธิ เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญกำหนด นอกจากการได้รับปัจจัย 4 แล้ว เด็กๆ จะมีโอกาสแสดงออกทั้งทางด้านความคิดและการกระทำที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายกับตัวเอง

มาตรา 43 กล่าวถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ฟรีจากรัฐ ซึ่งหมายความว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษาในขั้นพื้นฐานฟรีแก่เด็ก โดยต้องจัดการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพที่เท่าเทียมกัน

มาตรา 53 กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐต้องคุ้มครองและเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนที่ได้รับ ความรุนแรงในครอบครัวและไม่มีผู้ดูแลหรือถูกทอดทิ้ง ซึ่งหมายความว่า เด็กที่ได้รับความรุนแรงจากครอบครัวไม่ว่าจะถูกทุบตี ถูกล่วงเกินทางเพศ หรือถูกทอดทิ้ง ขาดปัจจัย 4 ในการดำเนินชีวิต เป็นหน้าที่ของรัฐต้องเอื้อมมือเข้าไปช่วยเหลือเด็กเหล่านั้น

มาตรา 80 กล่าวถึงบทบาทของรัฐที่จะต้องให้การคุ้มครองและพัฒนาเด็ก ซึ่งหมายความว่า รัฐต้องมีนโยบายพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ และคุ้มครองให้เด็กอยู่รอดปลอดภัยในสังคม

มาตรา 86 กล่าวถึงบทบาทของรัฐที่ต้องคุ้มครองแรงงานเด็ก ซึ่งหมายความว่า รัฐต้องคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กไม่ให้ละเมิดกฎหมายแรงงาน และส่งเสริมสนับสนุนแรงงานเด็กให้ได้รับโอกาสทางสังคมเหมือนเด็กทั่ว ๆ ไปด้วย

มาตรา 190 กล่าวถึงการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้สภาตั้งผู้แทนองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กเข้าเป็นคณะกรรมการสามัญด้วย ซึ่งหมายความว่า ปัญหาของเด็กจะได้รับการแก้ไข เด็กจะได้รับการพัฒนาและโอกาสต่าง ๆ ตรงตามความต้องการของเด็กมากขึ้น เพราะจะมีผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงเข้าไปเป็นปากเป็นเสียงแทนเด็ก

แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเด็กไว้พอสมควรแต่ว่าสิทธิโอกาส ความเป็นอยู่ของเด็กไทยจะดีขึ้นเพียงใด หรือจะพัฒนาไปในทิศทางใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายที่ชัดเจนของรัฐบาลและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะมองและเข้าใจเด็กอย่างไรเป็นสำคัญ ซึ่งต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งมีข้อสรุปหลายเรื่องที่ต้องศึกษาไว้

1.5.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 (สามารถศึกษารายละเอียดได้จากภาคผนวก ก)

1.5.3 अनुสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

1) สิทธิที่จะอยู่รอด (Survival Rights)

ครอบคลุมสิทธิในการมีชีวิตรอดและสิทธิที่จะได้รับการดูแลทางสุขภาพและการเลี้ยงดูอย่างดีที่สุดที่จะหาได้ซึ่งครอบคลุมด้านต่อไปนี้

- (1) ได้รับโภชนาการที่ดี
- (2) ได้รับความรัก/ความเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม
- (3) บริการด้านสุขภาพ
- (4) ให้การศึกษาและทักษะชีวิตที่ถูกต้อง
- (5) ให้ที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู
- (6) สังคมต้องรับรองการมีชีวิตรอดและ/หรือส่งเสริมชีวิต

2) สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง (Protection Rights)

ครอบคลุมสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกแสวงหาผลประโยชน์ การเลือกปฏิบัติถูกกลั่นแกล้ง รังแก ทอดทิ้ง ถูกเอาเปรียบทางเศรษฐกิจหรือทางเพศ และจากผลร้ายของสงคราม ซึ่งครอบคลุมด้านต่อไปนี้คือ

- (1) ชื่อ/สัญชาติ
- (2) การไม่แบ่งแยก, การไม่เลือกปฏิบัติ
- (3) เด็กพิการ
- (4) เด็กชนพื้นเมือง
- (5) แรงงานเด็ก
- (6) การคุ้มครองเด็กที่ไม่มีครอบครัว

- (7) การกลับคืนสู่ครอบครัว
- (8) การใช้ยาเสพติด
- (9) การเอารัดเอาเปรียบทางเพศ
- (10) การขาย/การลักพาตัว
- (11) คຸ້ມครองจากภาวะสงคราม

3) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา (Development Rights)

หมายรวมถึงสิทธิที่จะได้รับการศึกษาทุกประเภท (ในระบบและนอกระบบ) และสิทธิในมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง จิตใจ ศิลธรรม และสังคมของเด็กซึ่งครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้คือ

- (1) ได้รับการศึกษา
 - (2) การเล่น, การนันทนาการ
 - (3) เสรีภาพทางความคิด มโนธรรม ศาสนา
 - (4) การพัฒนาบุคลิกภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
 - (5) สิทธิที่จะมีผู้รับฟัง
 - (6) มีเอกลักษณ์ทั้งในด้านสัญชาติและชื่อ
 - (7) ครอบครัว
- 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม (Participation Rights)
- (1) ทักษะของเด็ก
 - (2) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
 - (3) เสรีภาพในการติดต่อเกี่ยวข้อง
 - (4) การได้รับข่าวสารที่เหมาะสม
 - (5) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

1.5.4 การพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้ใช้แนวคิดการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา อันจะส่งผลให้

กิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นกิจกรรมที่เป็นระบบ สนองตอบความต้องการในแต่ละช่วงอายุและครอบคลุมทุกสถานะความเป็นอยู่ ดังนั้น จึงได้กำหนดวิธีการหลักสำหรับการจัดบริการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนให้เต็มตามศักยภาพ ครอบคลุมความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่เป็นมาตรฐานสากลสำหรับกลุ่มเด็กปกติทั่วไป เช่นเดียวกันกับกลุ่มภาวะยากลำบาก และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1) วิสัยทัศน์

การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามนโยบายเยาวชนแห่งชาติ ภายใต้เงื่อนไขและหลักประกันทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพกายและจิตดี มีสติปัญญาเข้มแข็งและเติบโตเป็นประโยชน์ต่อสังคม

2) วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา

(1) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมตามวัย

(2) เพื่อปรับวิธีการจัดบริการจากสาขาการพัฒนาเป็นการจัดบริการตามพัฒนาการของแต่ละวัยให้เป็นมาตรฐานสากล

(3) เพื่อปรับบทบาทการบริหารของหน่วยงานภาครัฐ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครอบครัวและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบการพัฒนาเด็กและเยาวชน

3) เป้าหมายการดำเนินงาน

(1) ครอบครัว “ผาสุก” ตามลักษณะตัวชี้วัดคุณลักษณะครอบครัวผาสุก จากการสำรวจและประมวลผลของกรมประชาสงเคราะห์ ในปี 2542 ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์เป้าหมาย ในที่นี้หมายถึง

- สมาชิกในครัวเรือนปฏิบัติต่อกันด้วยสัมพันธภาพที่อบอุ่น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 99 ของครอบครัวไทย

- เด็กถูกทอดทิ้งไม่เกินร้อยละ 1

- เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อยู่ร่วมกับพ่อแม่ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 95

- เด็กในครัวเรือนหนีออกจากบ้าน ไม่เกิน ร้อยละ 5

(2) เด็กเกิดใหม่ เป็นโรคธาลัสซีเมีย ไม่เกินร้อยละ 20

- (3) เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นโรคขาดสารอาหาร โปรตีน และพลังงานโดยใช้เกณฑ์น้ำหนักต่ออายุ ไม่เกินร้อยละ 10
- (4) เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีมีพัฒนาการสมวัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- (5) เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาขาดสารอาหาร โดยใช้เกณฑ์น้ำหนักต่อส่วนสูงไม่เกินร้อยละ 8
- (6) เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ขาดสารอาหาร โดยใช้เกณฑ์ส่วนสูงต่ออายุ ไม่เกินร้อยละ 5
- (7) เด็กอายุ 7-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 100
- (8) เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 12 ปี อย่างน้อยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- (9) อัตราส่วนของเด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับสารเสพติดและการประพฤตินอกระบบ ไม่เหมาะสม ลดลงอย่างต่อเนื่อง
- (10) เยาวชนมีสถานภาพการทำงานและ/หรือประกอบธุรกิจส่วนตัวมากกว่าร้อยละ 7
- (11) เพิ่มจำนวนและกระจายโอกาสการมีส่วนร่วมและกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนในรูปแบบต่างๆ โดยครอบคลุมทั้งด้านตัวเด็กเอง ครอบครัวและชุมชน
- (12) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณแผ่นดิน

1.5.5 นโยบายพัฒนาคนและสังคมของรัฐบาล พ.ศ.2548

รัฐบาล โดย ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยพัฒนาคนให้มีความรู้และจริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิด โดยจะให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ครอบครัวที่อบอุ่น และสถานศึกษาที่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ปลูกฝังความรู้ที่ทันต่อโลกในยุคปัจจุบันและการเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย สร้างความเข้าใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการดูแลบุตรที่ถูกต้องด้วยหน่วยบริการเคลื่อนที่เข้าถึงตัวซึ่งเรียกว่า “การรวนเสริมสร้างเด็ก” นอกจากนี้รัฐบาลจะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนทุกรูปแบบที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม โดยคำนึงถึงคุณค่าและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตน การพัฒนาการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในช่วงวัยทำงานอย่างเป็นระบบ

รัฐบาลจะส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อรองรับสังคมเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เยาวชนทุกคนจะได้รับโอกาสทางการศึกษา อย่างน้อย 12 ปี ให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต สนับสนุนการศึกษาของเยาวชน ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ถึงอุดมศึกษา รัฐบาลจะให้การส่งเสริมบทบาทของ คณะสงฆ์ วงการศาสนา การจัดทำมีสถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อความสงบร่มเย็นของจิตใจ การ สนับสนุนความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และสนับสนุนให้ สื่อมวลชนมีบทบาทในเรื่องเหล่านี้มากขึ้น

รัฐบาลจะร่วมมือกับทุกฝ่ายสร้างแหล่งบริการองค์ความรู้ที่ภูมิภาคของประเทศ ให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น เช่น ระบบห้องสมุดสมัยใหม่ อุทยานการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น รวมทั้งดำเนินการเชื่อมเครือข่าย ความรู้ของทุกโรงเรียนเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งผลักดันให้เยาวชนตระหนักใน ความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสนับสนุนผู้มีความสามารถพิเศษด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงอุดมศึกษา และสนับสนุนให้สร้างเครือข่าย โรงเรียน โดยสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่เลี้ยงให้แก่โรงเรียนในพื้นที่ต่างๆ ที่มีความ ต้องการร่วมสร้างคุณภาพการศึกษา รวมทั้งจัดตั้งเขตปลอดอบายมุขรอบสถานศึกษาโดยผลักดัน กฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ให้เยาวชนอยู่ห่างไกลจากอบายมุขทั้งปวง

1.5.6 นโยบายทางด้านวัฒนธรรม

รัฐบาลจะส่งเสริมให้วัยรุ่นไทยเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง รักษาดีในทางที่ถูกต้อง มีคุณธรรมและเข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในศิลปะ โดยการจัดหาพื้นที่ถาวรทางศิลปะประเภทต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามาทำกิจกรรม และเป็นเวทีพบปะศิลปิน พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ ทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษหรือสื่อแนวทางศิลปะ ส่งเสริมให้มีการ ประกวด แข่งขันผลงานศิลปะหลากหลายประเภท ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับนานาชาติ และ จัดหาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม อันเป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ศิลปะอย่าง สร้างสรรค์

รัฐบาลจะส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ สามารถนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศ อีกทั้งสร้างนิสัยรักกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อ หลีกเลียงอบายมุข ทั้งปวง และเป็นการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยที่ดี